

Received | Geliş Tarihi : 13.01.2026

Accepted | Kabul Tarihi : 23.03.2026

Published | Yayım Tarihi : 31.03.2026

"Bilimin evreninde gezinti" / "Journey through the universe of the science"

DOI: <https://doi.org/10.64360/eleg.v6i1.91>

Research Article | Araştırma Makalesi

EĞİTİM DİPLOMASİSİNDE ULUSLARARASI ÖĞRENCİ HAREKETLİLİĞİ VE ULUSLARARASI GÖRÜNÜRLÜK: ERCİYES ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

ULUER, Ayşe (Doktora Öğrencisi), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, Türkiye.

E-posta: ayseuluer@erciyes.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-8668-4899>

TANYERİ MAZICI, Emel (Prof. Dr.) Erciyes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Kayseri, Türkiye.

E-posta: etanyeri@erciyes.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2731-5996>

Öz

Bu araştırmada, Erciyes Üniversitesi özelinde bir durum değerlendirmesi yapılarak Türkiye'nin eğitim diplomasisi alanındaki faaliyetlerinin uygulamadaki yansımaları incelenmektedir. Bu kapsamda, nicel doküman analiziyle 2024 yılına ait Erciyes Üniversitesi verileri değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, kayıtlı 2806 yabancı öğrenci arasında en fazla öğrencinin Asya kıtasında yer alan Suriye ve Azerbaycan'dan, Afrika kıtasında Mısır'dan ve Avrupa kıtasında Almanya'dan geldiği tespit edilmiştir. Türkçe öğrenimi amacıyla kayıt yaptırılan TÖMER'e en fazla öğrenci gönderen Asya kıtası içinde özellikle Endonezya ve Pakistan öne çıkan ülkeler arasında yer almaktadır. Avrupa kıtasından Ukrayna, Afrika kıtasında ise başta Kamerun olmak üzere birçok Afrika ülkesinden öğrenci bulunduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, ERASMUS+ programı kapsamında Erciyes Üniversitesi'nin en fazla ikili anlaşma gerçekleştirdiği ülkeler arasında Polonya, Romanya, İtalya ve Portekiz öne çıkmaktadır. Bahsi geçen yabancı uyruklu öğrencilerin burs kaynaklarına yönelik yapılan incelemede, öğrencilerin %45'inin Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) bursu, %13'ünün Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) bursu ile öğrenim gördüğü; geri kalan %42'lik kesimin ise kendi olanakları ile öğrenimlerine devam ettikleri anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Diplomasisi, Uluslararası Öğrenci Hareketliliği, Uluslararası Görünürlük, Yabancı Uyruklu Öğrenci, ERÜ.

INTERNATIONAL STUDENT MOBILITY AND INTERNATIONAL VISIBILITY IN EDUCATIONAL DIPLOMACY: THE EXAMPLE OF ERCİYES UNIVERSITY

Abstract

In this context, this research focuses on Erciyes University. The research aims to assess the practical implications of Turkey's educational diplomacy activities by conducting a situational assessment of Erciyes University. Erciyes University data from 2024 was evaluated with quantitative document analysis. Among 2,806 international students, the largest number of students come from Syria and Azerbaijan in Asia, Egypt in Africa, and Germany in Europe. Furthermore, Asia has been identified as the continent that sends the most students to TÖMER, Indonesia and Pakistan are among the most prominent countries within Asia. The largest number of students from Europe come from Ukraine, while from Africa, students come from many African countries, particularly Cameroon. Meanwhile, Poland, Romania, Italy, and Portugal stand out among the countries with which Erciyes University has the most bilateral agreements within the ERASMUS+ program. An examination of scholarship resources for these international students revealed that 45% of these students' received scholarships from the Presidency for Turks Abroad and Related Communities, 13% received scholarships from the Turkish Religious Foundation, and the remaining 42% continued their education through their own means.

Keywords: Educational Diplomacy, International Student Mobility, International Visibility, Foreign Students, ERÜ.

Highlights | Öne Çıkanlar

- Türkiye'nin eğitim diplomasisi alanındaki faaliyetlerinin uygulamadaki yansımalarını incelemek üzere nicel doküman analiziyle 2024 yılına ait Erciyes Üniversitesi verileri değerlendirilmiştir.
- Üniversitenin en fazla ikili anlaşma gerçekleştirdiği ülkeler arasında Polonya, Romanya, İtalya ve Portekiz öne çıkmaktadır.
- Yabancı öğrencilerin %42'si kendi olanakları ile öğrenimlerine devam etmektedirler.

Citation | Atıf:

Uluer, A. & Tanyeri Mazıcı, E. (2026). Eğitim diplomasisinde uluslararası öğrenci hareketliliği ve uluslararası görünürlük: Erciyes Üniversitesi örneği, *Elegest Elegeş*, 6(1), 35-52.

GİRİŞ

Dünyada politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik alanlardaki değişimler; bireylerin yaşam tercihleri, toplumların eğilimleri ve ülkelerin stratejik kararları gibi sosyal tutum ve davranışları doğrudan etkilemektedir. Özellikle 21. yüzyılın başından itibaren yaşanan hızlı dönüşümde, teknolojik gelişmeler belirleyici bir rol oynamıştır. Kavramsal düzeyde değerlendirildiğinde, sosyal bilimlerde “küreselleşme” kavramıyla açıklanan bu değişim sürecinde, insan ve topluma dair kavramlar da sürekli olarak kendini yenilemektedir. Uluslararası bağlılığın artması (Hall, 1998) ve dünya bilincinin yoğunlaşmasıyla (Robertson, 1992) insan akışının farklı örnekleri görülmektedir. Turistler, mülteciler, göçmenler, geçici işçiler (aktaran King, 1998, s.28) gibi eğitim görmek amacıyla kendi ülkesinin sınırlarını aşanlar da son yıllarda kayda değer bir artış göstermiştir. Tarihte öğrenmek amacıyla gerçekleştirilen faaliyetler Antik Yunan’da felsefe ve retorik eğitimiyle Aristo ve Platon’un Akademisini ve Atina’yı (Marraou, 1956), İslam dünyasında medrese eğitimiyle Bağdat, Kahire, Kurtuba’yı (Makdisi, 1981), ulaşım alanındaki gelişmelerle Avrupa içinde kültür ve eğitim amaçlı hareketliliği arttıran Grand Tour ile Roma, Paris’i (Black, 1992) çekim gücüne dönüştürmüştür. II. Dünya savaşı sonrasında ulaşım alanındaki gelişmeler ve savaştan yorulan ülkelerin büyüme ve kalkınma odaklı politikalarıyla eğitim alanında sınırlar daha geniş alanlara yayılmıştır. 1946 yılında ABD’de başlayan uluslararası öğrenci ve akademisyen değişim programları (U.S. Department State, 2025) ve Avrupa’nın Erasmus programı (ERASMUS, 2025) ile daha ileri boyutlara ulaşmıştır. Son yıllarda ülkeler, giderek büyüyen küresel etkileşim sürecini politik, ekonomik ve kültürel açılardan bir fırsata dönüştürmek amacıyla eğitim diplomasisi faaliyetlerine artan bir önem atfetmektedir. Özellikle yükseköğretim kurumlarının yeniden yapılandırılması, erişim ve kapasite bakımından kalite standartlarıyla yönetilmesi ve uluslararası düzeyde görünürlüklerinin artırılması, bu kurumların çekiciliğini önemli ölçüde yükseltmektedir. Bu doğrultuda, üniversitelerin hem gelen hem de giden öğrencilere sunduğu olanaklar; bu öğrenciler için yapılan uluslararası anlaşmalar ve sağlanan burslar gibi unsurların önemi giderek artmaktadır.

Nitekim, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de bu yönde politika ve stratejiler geliştirilmektedir. Üniversitelerin kalite düzeyinin yükselmesiyle birlikte

uluslararası alanda tercih edilebilirliklerinin artması, yalnızca ekonomik katkı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda bölgesel ve küresel kalkınma ile kültürel etki açısından da çeşitli avantajlar sunmaktadır.

Bu bağlamda, söz konusu çalışmada literatürde ve uygulamada önemi giderek artan eğitim diplomasisi konusu ele alınmaktadır. Kamu diplomasisi ve kültürel diplomasi faaliyetlerinin bir uzantısı olarak değerlendirilen eğitim diplomasisi, durum tespiti yapmak amacıyla nicel doküman analizi çerçevesinde incelenmiştir. 2024–2025 eğitim-öğretim yılı kapsamında Erciyes Üniversitesi’ne bağlı fakülte, yüksekokul ve enstitüler ile Türkçe Öğretim Merkezi’nde (TÖMER) öğrenim gören uluslararası öğrencilerin coğrafi profilleri analiz edilmiş; ayrıca Erasmus+ programı kapsamında Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin Avrupa Birliği ülkelerine yönelik hareketlilik olanakları ve bu ülkelerle yapılan ikili anlaşmalar değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında, yabancı uyruklu öğrencilerin burs kaynaklarına ve geldikleri ülkelere göre sınıflandırılması ile Erasmus+ programı çerçevesinde yapılan ikili anlaşmaların ülke dağılımı üzerinden bir analiz sunulması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, öğrenci hareketliliğinin mevcut durumu incelenerek Erciyes Üniversitesi’nin uluslararasılaşma stratejilerine katkı sağlayabilecek bulgular ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1. EĞİTİM DİPLOMASİSİ VE ULUSLARARASI GÖRÜNÜRLÜK

2005 yılında Joseph Nye, uluslararası ilişkilerde önemli bir yeri olan yumuşak güç kavramını; ülkelerin ikna ve cazibelerinden kaynaklanan gücünü ifade etmek olarak açıklamıştır. Bu kavram; zorlama, tehdit, askeri ve ekonomik yaptırımlar olmaksızın (kültür, eğitim, sinema, dizi, sanat, spor, sağlık, turizm, acil-insani-kalkınma yardımları vb. yollarla) iknaya dayalı sürdürülebilir ilişki inşa etmeye dayanmaktadır. Medya, sivil toplum kuruluşları gibi eğitim ve kültürel değişim programları bu noktada önemli roller üstlenmektedir.

Eğitim diplomasisi yumuşak güç faaliyetlerinin çarpıcı örneklerinden biridir. Yükseköğretim kurumlarına öğrenci çekme yoluyla sadece akademik değil diplomatik etki oluşturulması da mümkündür. Ev sahibi ülkenin dili, kültürü, değerleri, yaşam biçimini tanıyan öğrenciler

kültürün transferi ve gönül bağı yoluyla olumlu imaj ve algının önemli taşıyıcıları olmaktadır.

Eğitim diplomasisi yabancı ülke vatandaşlarıyla eğitim üzerinden kurulan ilişki ve iletişim faaliyetlerini (Kaya, 2019, s.4) ifade etmektedir. Kültür ve eğitim, değerlerin paylaşımı ve yaşatılmasında önemli bir yere sahiptir. Öyle ki, küreselleşmenin de gücüyle eğitim faaliyetleri diplomatik işlevi olan bir forma bürünmüştür (Knight, 2008). Küreselleşmenin siyasal, ekonomik ve kültürel sonuçları açısından bakıldığında eğitim diplomasisi de bu açıdan ülkelerin stratejik bir konu başlığına dönüşmüştür. Küresel anlamda daha görünür olmak, kültürün yayılması ve kalıcılığını sağlamak, ekonomik ve entelektüel sermaye açısından rekabet gücünü arttırmak gibi noktalarda eğitim diplomasisi faaliyetleri öne çıkmaktadır.

Ülkeler arası eğitim, yumuşak gücün etkili bir faktörü olarak ticari kar sağlama, ülkenin menfaatlerini koruma ve destekleme ve ekonomisine katkı sunmak konusunda yarar sağlamaktadır. Örneğin, ABD, Birleşik Krallık, Kanada ve yakın zamanlarda Çin’de eğitim sisteminin gücü kendini oldukça iyi bir şekilde göstermiştir (Khan vd., 2020, s.1-2). Eğitim diplomasisi, eğitim koşulları ve kültürlerarası iletişimi geliştirip iyileştirmenin en elverişli yollarından biri olmaktadır. Ayrıca bunlarla birlikte ekonomik katma değer yarattığı da bilinmektedir (Yılmaz & Güçlü, 2021). Kanada, Birleşik Krallık, ABD gibi eğitim diplomasisinde öncü ülkelerde toplam ihracatın %2’sini eğitimle ilgili hizmetlerin ihracatı oluştururken; 2019 yılına bakıldığında uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülke ekonomisine doğrudan katkısı 115 milyar Euro’yu aşmıştır. Sadece ABD örneğine bakıldığında; 2022-2023 döneminde bir milyondan fazla uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan ülkenin, ekonomisine 38 milyar dolar ve 338 bin istihdam katkısı sunduğu görülmektedir (aktaran Baydemir & Bolat, 2024, s.205).

Ülkemizde ise eğitim diplomasi konusundaki hassasiyet TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi) tarafından, 21 Nisan 2016 tarihinde, İstanbul’da gerçekleşmiş olan “Eğitim Diplomasisi Çalıştayı’nın Sonuç Raporu’nda” desteklenmiştir. Raporla ülkelerin imajına katkı sağlamada eğitimin önemine vurgu yapılmıştır. Kültürel etkileşimin artmasıyla ülke vatandaşları potansiyel büyükelçiye dönüşmüştür. Bu dönüşümde uluslararası eğitim programları ve hareketliliği akademik bilginin transferi yanında etkileşim ve bağlantıyı

geliştirmektedir. Türkiye’deki üniversitelerin uluslararasılaşması ve görünürlüğünün artırılması noktasında hareketliliğe ilişkin programlar önem taşımaktadır. Ayrıca bu programlarla geliştirilebilecek küresel eğitim vizyonu Türkiye’nin bölgede ve dünyada derinlik ve gücünü artırması açısından stratejik öneme sahiptir (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi [TASAM], 2025).

Bahsedilen konu çerçevesinde bir ülkenin üniversitesinin uluslararası mecrada aktif görünmesi yabancı uyruklu öğrencilere kendi bünyesinde eğitim vermek ve ülkenin kültürünü tanıtmak açısından değerli bulunmakta ayrıca farklı ülkelerle anlaşmalar sağlayıp kendi öğrencilerini bu ülkelere göndermekte önem kazanmaktadır.

Şekil 1’de görüleceği üzere, eğitim diplomasisinin genel hatlarını oluşturan üç unsur bulunmaktadır. Söz konusu unsurlar, devletlerin uluslararası alanda eğitim anlamında görünürlüğünü etkileyen faktörler arasında bulunmaktadır. Devletlerin dış politikasında ve kamu diplomasisi stratejilerinde eğitim faaliyetleri çok önemli bir başlığı oluşturmaktadır. Bu başlığın odağında ise “uluslararası öğrenciler” yer almakta olup uluslararası standartlarda eğitim faaliyetleri uluslararası görünürlük ve çekicilik açısından katma değer yaratmaktadır. Özellikle eğitim diplomasisi faaliyetleri ülkenin ulus ötesi ve küresel eğitim politikasıyla şekillenmektedir. Bu aşamada uluslararası öğrencilerin de sistemde hem amaç hem de araç olarak çok önemli bir işlevi olmaktadır.

Şekil 1. Eğitim Diplomasisinin Boyutları (Akar & Gürkaynak, 2022, s. 146)

Öğrenci ve akademisyen değişim programları, dil enstitüleri, uluslararası iş birlikleri ve burslar bu noktada önemli örnekler olarak görülebilir. Yabancı öğrencilerin geldikleri ülkeye karşı ilgi ve anlayış geliştirmelerinde

eğitim programlarının önemli bir yeri söz konusudur (Junior, 2007, s.234). II. Dünya Savaşı sonrasında Fransa ve Almanya arasındaki öğrenci değişim programları iki ülke arasında savaş sonrası gerilen ilişkileri yumuşatmıştır (Scott&Smith, 2009, s.50). Benzer şekilde ABD ve Çin arasındaki rekabet ve gerilime rağmen aynı zamanda eğitim yoluyla köklü ve dinamik ilişkiler sürdürülmektedir (Li, 2008, s.1-2).

Rakip ülkeler kadar iş birliği ve coğrafi yakınlığı olan ülkeler arasında da bu programlar popüler olmaktadır. Fransa'ya Fas'tan; Sırbistan'a ve Hırvatistan'a Bosna Hersek'ten; Bulgaristan'a Yunanistan'dan İsviçre'ye Almanya'dan; Litvanya'ya Ukrayna'dan en fazla öğrencinin gelmesi bu açıdan değerlendirilebilir (European Statistical Office [EUROSTAT], 2025).

Almanya, ABD, Birleşik Krallık, Avustralya, Kanada gibi uluslararası öğrencilerin en çok tercih ettikleri ülkelerde ise en fazla Çin ve Hindistan'dan gelen öğrenciler yer almaktadır (Yükseköğretim Uluslararasılaşma Strateji Belgesi, 2025, s. 8).

Esasen öğrenciler tarafından tercih edilme durumu ülkelerin imajı kadar üniversitelerin uluslararası görünürlüğü ile ilgili olmaktadır. Son yıllarda önem kazanan bu önemli göstergelyi destekleyen başlıca unsurlar şu şekilde ifade edilebilir (Yükseköğretim Uluslararasılaşma Strateji Belgesi, 2025, s. 16):

- Uluslararası Öğrenci Çekimi: Kaliteli, nitelikli eğitim programları ve cazip burs programları bu noktada etkili olmaktadır.
- Akademik İş Birlikleri: Uluslararası standartlarda eğitim sunan üniversiteler akademik ortaklıklar kurarak katma değer yaratmaktadır.
- Uluslararası Sıralamalar: QS ve Times Higher Education (THE) gibi tanınmış uluslararası sıralamalar ve ilgili standartlar üniversitelerin itibarını yükseltmektedir.
- Farklı Dillerde Eğitim: Uluslararası olarak geniş bir çevreye hitap etme, hedef kitleyi genişletme ve rekabet etme gücünü artırma açısından önemli bir kriter olmaktadır.
- Araştırma ve Yayın Faaliyetleri: Bilimsel anlamda etki değeri yüksek nitelikte dergilerde yayın yapma, kaliteli uluslararası bilimsel organizasyonlarda araştırma ve yayınlarla yer bulma ve akademik üretimi destekleme açısından önemlidir.

Bu kriterlerle yükseköğretim kurumlarının uluslararası görünürlüğünün artırılması eğitim diplomasisi faaliyetleri açısından önemli bir aşamayı oluşturmaktadır. Dünyada yükseköğretim alanında tercih edilebilirlik açısından ivme kazanmış ülkelerde bu kriterlerin etki oluşturmuş olması ülkemizin dış politika vizyonu başta olmak üzere kamu diplomasisi, kültürel diplomasi ve eğitim diplomasi stratejileri açısından da anlam taşımaktadır.

2. ULUSLARARASI GÖRÜNÜRLÜKTE ULUSLARARASI ÖĞRENCİ HAREKETLİLİĞİ PROGRAMLARI

Uluslararası görünürlük bir üniversitenin küresel akademik ortamda etkisi, tanınırlığı ve cazibesini ifade etmektedir. Bu noktada uluslararası öğrenciler ve ilgili öğrenci hareketliliği programları da yükseköğretim kurumlarının uluslararası görünürlüğünde çok önemli göstergelerden biridir (Özer, 2012; Yılmaz & Güçlü, 2021).

Uluslararası öğrenci kavramı, UNESCO tarafından "uyruğuna tabi olduğu ülkeden farklı bir ülkede eğitim faaliyetlerine katılmak amacıyla uluslararası bir sınırı fiziksel olarak geçen bireyler" (UNESCO, 2025) şeklinde tanımlanmaktadır. Yükseköğretimdeki uluslararasılaşma sürecine yönelik artan ilgi ve popülariteyle birlikte, dünya genelindeki uluslararası öğrenci sayısı 1975 yılında yaklaşık 800 bin iken, 2023 yılı itibarıyla bu sayı yaklaşık sekiz kat artarak 6,3 milyona ulaşmıştır. Mevcut eğilimler doğrultusunda, bu rakamın 2025 yılı sonunda 8 milyonu aşacağı öngörülmektedir (Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi, 2025).

YÖK'ün Türkiye'deki üniversiteleri 2030'a taşıyacak vizyon planında; uluslararası görünürlüğün ve uluslararası öğrenci sayı ve niteliğinin artırılmasının önemine dikkat çekilmiştir (YÖK, 2025). Türkiye'nin yıllar itibarıyla artan uluslararası öğrenci sayısına bakıldığında (2002-2003 döneminde 15017 iken 2023-2024 döneminde 338161'e çıkmıştır) bu konuda destekleyici bir politika içinde olduğu söylenebilir. Nitekim siyasi yönetim, kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının desteği bu açıdan etkili faktörler olarak görülebilmektedir (Baydemir & Bolat, 2024a, ss.74-88).

Uluslararası öğrenci sayısının en fazla olduğu 10 ülke arasında olan Türkiye 340000'den fazla öğrenciye ev sahipliği yapmaktadır. 2028 yılına kadar bu rakamın 500000'den fazla öğrenciye ulaşacağı tahmin

edilmektedir. Suriye, Irak, İran, Türk Cumhuriyetleri, Afrika, Avrupa, Rusya, ABD ve Çin gibi ülkelerden öğrenciler Türkiye’de eğitim görmektedir. Bu yolla Türkiye’nin uluslararası öğrenci sayısını artırarak, yükseköğretim alanında küresel bir merkez olması hedeflenmektedir (Anadolu Ajansı, 2025a).

Ülkemizde uluslararası öğrenci sayısının en yüksek olduğu 10 üniversite sırasıyla; “Anadolu Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Altınbaş Üniversitesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi ve İstanbul Gelişim Üniversitesi” olarak yer almaktadır (Anadolu Ajansı, 2025b).

Bu noktada, uluslararası öğrenci değişimine imkân tanıyan yollardan biri olarak öğrenci hareketliliği programlarına ayrıca değinmek önem taşımaktadır. Nitekim eğitim alanında uluslararasılaşma, ülkeler arasında karşılıklı ilişki ve etkileşim yoğunluğunu ifade eden bir kavram olup, özellikle öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğiyle somutlaşmaktadır. Bu hareketlilik büyük ölçüde yükseköğretim kurumları arasında gerçekleşmekte ve belirli ilke ve politikalar doğrultusunda, kalite standartları çerçevesinde yürütülmektedir.

Entegrasyon süreci yalnızca öğrenci ve akademisyen hareketliliğiyle sınırlı kalmayıp; kredi transferi, uluslararası ortak programlar, çok dilli eğitim gibi başlıkları da içeren ve akademik iş birliği gerektiren çeşitli faaliyetlerle desteklenmektedir. Bu kapsamda Avrupa’da yükseköğretim sisteminin yeniden yapılandırılması ve uluslararası standartlara kavuşturulması amacıyla 1999 yılında Bologna’da başlatılan Bologna Süreci, Türkiye’nin 2001 yılında sürece dahil olmasıyla birlikte ulusal yükseköğretim politikalarında da önemli bir dönüşüm başlatmıştır (Er, 2025).

Bologna Süreci’nin başlangıcından bu yana, yükseköğretim sistemlerinde önemli bir genişleme yaşanmış ve bu genişlemeye derece yapıları ve kalite güvence sistemlerinde önemli reformlar eşlik etmiştir. Avrupa genelinde öğrenci hareketliliğinin önündeki engellerin kaldırılması, Bologna Süreci’nin operasyonel hedefleri arasında olup; daha genel olarak bu hedef, öğrenci, öğretim görevlisi ve araştırmacı hareketliliğini desteklemek üzerine olmuştur. Bu süreç, öğrenci ve

personel hareketliliğini kolaylaştırmak, yükseköğretimi daha kapsayıcı ve erişilebilir hale getirmek ve Avrupa’daki yükseköğretimi dünya çapında daha çekici ve rekabetçi kılmak için bir Avrupa Yükseköğretim Alanı oluşturmuştur. Avrupa Yükseköğretim Alanı, yurt dışında eğitim ve staj yapmayı kolaylaştıran kapsamlı değişiklikler getirmiştir. Hem üç kademeli lisans-yüksek lisans-doktora derecesi yapısı hem de kalite güvencesindeki gelişmeler öğrenci ve personel hareketliliğini kolaylaştırırken, hareketlilik ve kalite güvence araçlarının kullanımı (Avrupa Kredi Transferi ve Birikim Sistemi (ECTS) veya Avrupa Kalite Güvence Sicili (EQAR) gibi) karşılıklı güveni, akademik tanınmayı ve hareketliliği kolaylaştırmıştır. (EUROSTAT, 2025)

Yükseköğretim alanında öğrencilere ve akademik personele becerilerini geliştirme ve istihdam olanaklarını artırma fırsatı sunan olanaklardan biri Erasmus+ programıdır. 1981-1986 yılları arasında pilot öğrenci değişimi olarak başlatılan Üniversite Öğrencilerinin Hareketliliği için Avrupa Topluluğu Eylem Programı; 1987 yılında 11 ülkeyi (Belçika, Danimarka, Almanya, Yunanistan, Fransa, İrlanda, İtalya, Hollanda, Portekiz, İspanya ve Birleşik Krallık) dahil ederek “Erasmus Programı” adıyla yer almıştır. 2014 yılında eğitim, gençlik ve spor alanlarındaki faaliyetler (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Jean Monnet, Erasmus Mundus, Alpha, Edulink, Gençlik ve Spor) tek bir program altında birleştirilerek ERASMUS+ adıyla faaliyetlerde bulunmaktadır. Türkiye’de ise Ulusal Ajansı aracılığıyla 2004 yılından 2017’ye 120 binden fazla proje başvurusu alınmış, bunlardan 28 binden fazlasına, 1 milyar Euronun üzerinde hibe tahsis edilmiştir. Programlar kapsamında ülkemiz koordinatörlüğündeki projelerde 475 binden fazla katılımcı hareketliliklere katılmıştır. Türkiye, yılda ortalama 9 binin üzerinde başvuru ile Erasmus+ kapsamındaki 33 program üyesi ülke arasında en fazla proje başvurusu alan ülkedir. Program gençlerin istihdam edilebilirliği, vatandaşlığa aktif katılım, dezavantajlı grupların sosyal alana dahil edilmesi, dil becerilerinin geliştirilmesi, uluslararası iş birliği, kaliteli ve modernize eğitim gibi alanlarda katkılar sunmayı amaçlamaktadır (ERASMUS, 2025b).

Türkiye’nin eğitim diplomasisi faaliyetlerine dair önemli programlardan biri de Mevlâna Değişim Programı’dır. 23 Ağustos 2011 tarih ve 28034 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik’le yurt dışındaki yükseköğretim kurumları ile ülkemizdeki yükseköğretim

kurumları arasında öğrenci ve öğretim elemanı değişimini gerçekleştirmek amacıyla başlayan program diğer değişim programlarından farklı olarak, hiçbir coğrafi bölge ayrımı olmaksızın yükseköğretim kurumları arasında hareketliliği kapsamaktadır. Değişim programına katılmak isteyen öğrenciler en az bir en fazla iki yarıyıl eğitim için; öğretim elemanları ise en az bir hafta en fazla üç ay süreyle dünyadaki yükseköğretim kurumlarında ders vermek üzere programa katılabilmektedir. Bu kapsamda ayrıca dünyada herhangi bir ülkeden öğrenci ve öğretim elemanları Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarına gelebilmektedir. Programla Türkiye'yi eğitim alanında önemli tercih edilen bir ülke haline getirmek, akademik gelişime katkı sağlamak ve zengin kültürel mirası küresel ortamda paylaşıp yaşatmak amaçlanmaktadır (Mevlana Değişim Programı, 2025).

Değişim programları gibi uluslararası öğrenci hareketliliğinde altyapı oluşturması açısından önemli kuruluşlardan biri de Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)'dir. Kültürel mirasımız Türkiye Türkçe'sinin korunması ve aktarımının sağlanması amacıyla dünyada ilk olarak Ankara Üniversitesi tarafından 7 Mart 1984 yılında kurulmuş olup Türk Patent Enstitüsü tarafından marka olarak tescillenmiş ve marka ve logo hakkı koruma altına alınmıştır. Zamanla birçok üniversite kendi TÖMER merkezlerini açmıştır. TÖMER'in sağladığı dil eğitimleri ve verdiği sertifika/diploma belgeleri ulusal ve uluslararası olarak kabul edilmektedir (TÖMER, 2025).

Değişim programlarıyla birlikte uluslararası öğrencilere yönelik burslar da öğrenciler açısından önemli bir değerlendirme kriteri olarak görülmektedir. "Yükseköğretim Kurumu Bursları", "Türkiye Bursları", uluslararası öğrencilerin kendi ülkelerinin "Hükümet Bursları" gibi kamu kaynaklı imkanlarla akademik ve entelektüel sermayenin gelişimi ve kalkınmanın sağlanması teşvik edilmektedir (YÖK Uluslararasılaşma Belgesi, 2025, s.22-26).

Ülkemizde uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerini desteklemek, farkındalık yaratmak, bilgilendirme sağlamak ve iletişim kurmak amacıyla "Study in Türkiye" sloganı ve markası altında ilgili web sayfasından bağlantı kurulmaktadır. Sayfada Türkiye hakkında genel bilgiler, neden Türkiye'de eğitim alınabileceği, hangi koşul ve olanakların olduğu, ilgili üniversiteler ve programlar, başvuru adımları gibi

kolaylaştırıcı ve teşvik edici bilgiler yer almaktadır (Study in Türkiye, 2025).

Ayrıca daha geniş çerçeveden bakıldığında Yunus Emre Enstitüsü, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Türkiye Ulusal Ajansı, Türkiye Maarif Vakfı, Yükseköğretim Kurumları Başkanlığı gibi kurum ve kuruluşlar da eğitim diplomasisi ve uluslararası öğrenci hareketliliğinde doğrudan ve dolaylı faaliyetleri olmaktadır. Tüm bu faaliyetlerle Türkiye'nin uluslararası görünürlüğü ve eğitim diplomasi politika ve stratejilerine katkı sunulmakta ve ülkeler arası diplomatik, kültürel ve ekonomik ilişkiler güçlendirilmektedir.

3. DURUMSAL DEĞERLENDİRME

1978 yılında eğitim-öğretim hayatına başlayan Erciyes Üniversitesi Türkiye'nin köklü eğitim kurumlarından birisidir. Araştırma üniversitesi statüsü verilen ilk 10 üniversite arasında yer alan Erciyes Üniversitesi OS 2024 sıralamasında Türkiye'deki devlet üniversiteleri arasında 9. Sırada yer almıştır. Ayrıca 2023 THE (Times Higher Education) sıralamasında üç kategoriye giren ilk 200 üniversiteden biridir. Yine UI Green Metric 2023 sıralamasında Türkiye'nin 3. dünyanın 85. çevreci üniversitesi olarak tanınmıştır (Erciyes Üniversitesi, 2025). Akademik ve eğitim-öğretim faaliyetleri, iş birlikleri ve değişim programlarıyla uluslararası platformlarda tanınır bir üniversite olmayı misyon edinmiştir. Çalışma konusu kapsamında, Erciyes Üniversitesi örneğinde; genelde eğitim diplomasisi özelde ise uluslararası öğrenci hareketliliğine ilişkin faaliyetlerin pratikteki karşılığına ilişkin durum tespitini içermektedir.

Bu bağlamda söz konusu çalışma; amacı, önemi, yöntemi ve bulguları çerçevesinde şu şekilde değerlendirilebilir.

Bu çalışmanın temel amacı, uluslararası öğrenci hareketliliğinin Erciyes Üniversitesi özelinde nasıl işlediğini analiz etmek, değerlendirmek ve faaliyetlerin pratikteki karşılığına ilişkin öneriler geliştirmektir. Bu kapsamda Erciyes Üniversitesi genelinde faaliyet göstermekte olan Fakülte, Yüksekokul ve Enstitülerde eğitim alan yabancı uyruklu öğrencilerin kıta bazında ülkesel dağılımlarını; Türkçe Öğretim Merkezi'nde (TÖMER) eğitim alan uluslararası öğrencilerin geldikleri ülkeleri ve Üniversite'ye gelmelerini sağlayan burs kaynaklarına göre yabancı öğrenci profilini anlamak; bunlarla beraber Üniversitenin Erasmus+ programı kapsamında sürdürmüş olduğu öğrenci hareketliliğini

ülkeler bazında değerlendirmek hedeflenmiştir. Yine çalışma, uluslararasılaşma noktasında Erciyes Üniversitesi'nin yükseköğretim sistemi içinde yabancı öğrencilere yönelik sunduğu çerçeve ve hedef kitlenin profilini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, çalışmada Erciyes Üniversitesi'ne ve Üniversite'ye bağlı olarak faaliyetlerine devam etmekte olan TÖMER'e kayıtlı uluslararası öğrencilerin Üniversite'ye geldikleri ülkelerin coğrafi bölgeler dikkate alınarak dağılımları analiz edilmiş, sonrasında öğrencilerin burs kaynakları Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) ve özel burslar olarak tasnif edilmiş ve bu burs türlerinin hangi ülkelerden gelen öğrenciler arasında daha yaygın olduğu değerlendirilmiştir. Böylece, bahse konu üniversitenin yükseköğretim politikalarının kültürel ve jeopolitik yönelimleri nasıl şekillendirdiği anlaşılmasına çalışılmıştır. Bunlarla birlikte Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin Erasmus+ programı çerçevesinde eğitim alabileceği Avrupa Birliği ülkeleriyle yapılan anlaşmalar da ülke bazında incelenmiştir. Bu doğrultuda, Erciyes Üniversitesi tarafından en fazla anlaşmanın yapıldığı ülkeler belirlenmiştir.

Çalışma eğitim diplomasisinin yerel düzeyde nasıl işlediğini anlamak açısından önem taşımaktadır. Bu noktada mevcut durumun analizi üniversiteleri daha rekabetçi hale getirmek ve ileriye dönük akademik ve stratejik planlamalar yapabilmek açısından değer taşımaktadır.

Bu açıdan çalışma Erciyes Üniversitesi'nin uluslararasılaşma aşamasında takip ettiği stratejileri yabancı uyruklu öğrenci profili üzerinden belirleyerek Erciyes Üniversitesi'nde uluslararasılaşma yöneliminin nasıl şekillendiğinin anlaşılmasını sağlamaya olanak tanımaktadır. Ayrıca üniversiteye gelen uluslararası öğrencilerin coğrafi kökeni ve burs kaynaklarına göre dağılımının yanı sıra, Erasmus+ programı kapsamındaki öğrenci hareketliliğinin ülkesel düzeyde incelenmesi, üniversitenin uluslararası iş birlikleri konusunda bir değerlendirme yapılmasını sağlayabilecektir.

Öncelikle, çalışma 2024 yılında Erciyes Üniversitesi bünyesinde bulunan fakülte, yüksekokul ve enstitülerinde eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler; TÖMER'de eğitime hak kazanmış olan yabancı uyruklu öğrenciler ile sınırlı tutulmuştur. İkinci olarak, öğrencilerin burs durumları yalnızca üç kategori (YTB, TDV ve özel burslar) çerçevesinde ele alınmıştır. Ayrıca,

Erasmus+ programı kapsamında yapılan ikili anlaşmaların sayısal dağılımları incelenmiş olsa da, bu anlaşmaların etkinliği ya da akademik başarı gibi nitel sonuçlara yer verilmemiştir. Son olarak, veriler 2024-2025 eğitim-öğretim yılını kapsamaktadır. Veriler, Erciyes Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın web sitesinde bulunan "2024 yılı Birim İç Değerlendirme Raporu", TÖMER ve Uluslararası İlişkiler Ofisi'nden elde edilmiştir. 2024 yılı Birim İç Değerlendirme Raporu doğrultusunda 2024 yılında üniversiteye kayıtlı olan yabancı uyruklu öğrencilerin kıta bazında ülkesel dağılımını; TÖMER verileri ile 2024-2025 yılında Üniversitede eğitim almakta olan öğrencilerin kıta bazında ülke dağılımlarını, öğrencilerin gelme koşulları ve sayılarına ilişkin bilgileri içerirken; Erasmus+ programına ilişkin veriler ise Üniversitenin anlaşmalı olduğu Avrupa Birliği Ülkeleriyle olan hareketlilik sayılarını ve iş birliği alanlarını kapsamaktadır.

Çalışma kapsamında ulaşılan veriler, durum tespiti (nicel doküman analizi) ile değerlendirilmiştir. Durum tespiti, sosyal bir olay ya da durumun çeşitli olgular ile bağlantı kurularak ayrıntılı bir şekilde incelenmesidir. Durum tespiti tekniğinde, Ne? Neden? ve Nasıl? sorularına yanıt bulmayı kolaylaştırmaktadır (Punch, 2005).

Yukarıdaki bilgiler ışığında, öğrencilerin ülke temelli dağılımları, burs durumları ve hareketlilik anlaşmalarının ülke bazlı sınıflandırmaları tablolar ve açıklayıcı metinlerle desteklenmiştir. Araştırma süreci hem mevcut durumu ortaya koymak hem de uluslararasılaşma politikalarının görünürlüğünü analiz etmek amacıyla yürütülmüştür.

Çalışmada, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi'ne bağlı Türkçe Öğretim Merkezi'nde (TÖMER) öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin kıtasal bazda ülkesel dağılımı ve bu öğrencilerin üniversiteye gelmelerini sağlayan burs kaynakları; Üniversitenin Erasmus+ programı kapsamında gerçekleştirdiği uluslararasılaşma anlaşmaları ve ayrıca 2024 yılında Erciyes Üniversitesi'nde eğitime devam eden yabancı uyruklu öğrencilerin ülkesel dağılımı konuları seçilmiştir. Bu çerçevede, Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin geldikleri ülkeler, öğrenci sayıları ve üniversiteye gelme koşulları (örneğin bursluluk durumu) detaylı biçimde incelenmiştir. Ayrıca, Erciyes Üniversitesi'nin Erasmus+

programı kapsamında anlaşmalı olduğu Avrupa Birliği ülkeleri ile yaptığı ikili anlaşmalar değerlendirilmiş, hangi ülke ile kaç anlaşmanın yapıldığı sınıflandırılmıştır.

Erciyes Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın resmî web sitesinden elde edilen, 2024 Yılı Birim İç Değerlendirme Raporu doğrultusunda, Üniversitenin lisans (örgün ve ikinci öğretim) ile lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) düzeylerindeki programlara kayıtlı toplam 2806 yabancı uyruklu öğrenci bulunduğu tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen kıtasal analiz neticesinde, bahse konu öğrencilerin 1985'inin Asya kıtasından geldiği belirlenmiştir. Bu veri, Asya kıtasının Erciyes Üniversitesi'ne en fazla öğrenci sağlayan coğrafi bölge olduğunu ortaya koymaktadır. Asya kıtası kapsamında ülke bazlı dağılım incelendiğinde, Suriye 648 öğrenciyle ilk sırada yer almakta; bu ülkeyi sırasıyla Azerbaycan (243 öğrenci), Endonezya (230 öğrenci), Irak (219 öğrenci), İran (189 öğrenci), Türkmenistan (131 öğrenci) ve Afganistan (110 öğrenci) takip etmektedir. Bu dağılım, üniversitenin ağırlıklı olarak Orta Doğu ve Orta Asya coğrafyalarından öğrenci çektiğine işaret etmektedir. Erciyes Üniversitesi'ne gelen öğrencilerin ülke sıralaması Türkiye'ye gelen öğrencilerin sıralaması ile benzerlik göstermektedir (Yükseköğretim Uluslararasılaşma Strateji Belgesi, 2025, s.13).

Bununla birlikte, Afrika kıtasından Erciyes Üniversitesi'ne kayıtlı toplam uluslararası öğrenci sayısı 442'dir. Kıtaya ilişkin veriler değerlendirildiğinde, en fazla öğrencinin geldiği ülkelerin başında 47 öğrenci ile Mısır gelmektedir. Mısır'ı 45 öğrenci ile Somali, 37 öğrenci ile Kamerun takip etmektedir. Ayrıca, Libya ve Gine'den

gelen öğrenci sayısı ise eşit şekilde 15'tir. Bu veriler, Afrika kıtasının üniversiteye öğrenci gönderen önemli bir coğrafi bölge olduğunu ve bazı ülkelerin özellikle öne çıktığını ortaya koymaktadır.

Son olarak, Avrupa kıtası, Erciyes Üniversitesi bünyesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin kıta bazlı dağılımında, toplam 198 öğrenci ile üçüncü sırada yer almaktadır. Avrupa'dan gelen öğrencilerin ülke kökenlerine bakıldığında, Almanya 69 öğrenci ile açık ara en fazla temsil edilen ülke konumundadır. Almanya'yı sırasıyla Hollanda'dan gelen 29 öğrenci, Fransa ve Rusya Federasyonu'ndan gelen 22'şer öğrenci ile takip etmektedir. Ayrıca İsviçre'den 4 öğrencinin kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu veriler, Avrupa kıtasından gelen öğrencilerin büyük ölçüde Orta Avrupa ülkelerinden yoğunlaştığını; ayrıca Türkiye'nin yükseköğretim sisteminin, Avrupa'nın farklı bölgelerinden öğrenci çekebilme kapasitesine dikkat çekmektedir.

YÖK tarafından açıklanan 2024 yılı verilerine göre Türkiye genelinde uluslararası öğrencilerin cinsiyet dağılımına bakıldığında öğrencilerin %57,70'ini (194,076) erkeklerin, %42,30'unu (142,290) ise kadınların oluşturduğu görülmektedir (Yükseköğretim Uluslararasılaşma Belgesi, 2025, s. 9). Erciyes Üniversitesi örneğinde de benzer olarak uluslararası öğrencilerin %60,08'i (1686) erkek, %39,88'i (1119) kadınlardan oluşmaktadır. Bu açıdan Erciyes üniversitesi örneğindeki demografik verilerin yükseköğretim uluslararasılaşma belgesindeki verileri yansıttığı söylenebilir.

Ülkeler bazında karşılaştırmalı olarak detaylı olarak bilgi sahibi olmak adına Tablo 1 düzenlenmiştir.

Tablo 1. 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılında Erciyes Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dağılımı

ÜLKE ADI	Lisans			Yüksek Lisans			Doktora			Lisans+ Lisansüstü
	K	E	T	K	E	T	K	E	T	Toplam
A.B.D.	3	5	8					2	2	10
Afganistan	21	38	59	6	33	39	2	10	12	110
Ahıska	1		1							1
Almanya	27	37	64	2	1	3	2		2	69
Angola		1	1		1	1				2
Arnavutluk	1	1	2							2
Avustralya	1	1	2							2
Avusturya	3	3	6	1	1	2	1	1	2	10
Azerbaycan	55	154	209	6	13	19	3	12	15	243
Bangladeş		9	9	3	4	7	1	2	3	19
Belarus	2		2							2
Belçika	6	2	8		1	1				9
Benin		3	3					1	1	4
Bosna-Hersek	2		2							2
Botsvana				1		1				1
Bulgaristan	1	4	5							5
Burkina-Faso	1	5	6		1	1				7
Burundi	2	4	6							6
Cezayir	3	1	4	1		1	1	2	3	8
Cibuti	1		1		1	1				2
Çad		6	6		4	4	1	1	2	12
Çin	1	5	6	2		2				8
Dağıstan				1		1				1
Danimarka		2	2	2		2	1		1	5
Ekvator Ginesi		1	1							1
Endonezya	89	129	218	5	5	10	1	1	2	230
Eritre	2	2	4					1	1	5
Estonya							1		1	1
Etiyopya	3	8	11	1	1	2		4	4	17
Fas	5	3	8	1	2	3				11
Fildişi Sahili	1	4	5		2	2	4		4	11
Filipinler	3	2	5							5
Filistin	12	20	32	3	3	6	3	7	10	49
Fransa	11	10	21	1		1				22
Gabon		1	1							1
Gambiya		2	2		1	1				3
Gana	1	6	7	1	1	2		3	3	12
Gine	2	9	11	1	3	4				15
Gine-Bissau	1	1	2							2
G. Afrika C.		1	1							1
Güney Kore	1		1	1		1	2		2	4
Güney Sudan	1	6	7		1	1		1	1	9
Gürcistan	2	6	8	1	1	2	1		1	11
Hindistan	3	2	5	2		2	1	1	2	9

K: Kadın, E: Erkek, T: Toplam

ÜLKE ADI	Lisans			Yüksek Lisans			Doktora			Lisans+ Lisansüstü
	K	E	T	K	E	T	K	E	T	Toplam
Hollanda	17	11	28				1		1	29
Irak	41	41	82	17	38	55	25	57	82	219
İngiltere	1		1							1
İran	94	82	176	7	1	8	3	2	5	189
İspanya							1		1	1
İsrail		1	1							1
İsveç	1		1							1
İsviçre	2	2	4							4
İzlanda		1	1							1
Japonya	1		1		1	1				2
K.K.T.C.								1	1	1
Kamboçya	1		1							1
Kamerun	4	30	34		2	2		1	1	37
Kazakistan	16	10	26	8	4	12	6	11	17	55
Kenya		2	2	1		1				3
Kırgızistan	14	13	27	6	1	7	1	7	8	42
Komorlar	1	1	2							2
Kongo	1		1							1
Kongo Dem.	2	5	7					1	1	8
Kosova								1	1	1
Liberya	1	3	4		4	4		1	1	9
Libya	5	8	13				1	1	2	15
Lübnan	3	4	7		1	1	2	1	3	11
Madagaskar	1		1	1		1		1	1	3
Makedonya		1	1							1
Malavi	1	3	4		1	1				5
Malezya	3	1	4		1	1	2		2	7
Mali	3	7	10	1	3	4		1	1	15
Meksika		1	1							1
Mısır	10	25	35	3	4	7	3	2	5	47
Moğolistan	4	3	7	1		1		1	1	9
Moldova		1	1							1
Moritanya	4	3	7		1	1		2	2	10
Mozambik	1		1	1		1				2
Myanmar		2	2							2
Nijer		1	1							1
Nijerya	1	2	3		4	4		2	3	10
Orta Afrika C.	1	2	3							3
Özbekistan	6	12	18	1		1	1	1	2	21
Pakistan	6	12	18	4	7	11	8	5	13	42
Peru	1		1							1
Romanya				6	2	8				8
Ruanda		4	4		1	1		1	1	6
Rusya	5	9	14	2	2	4	2	2	4	22
Senegal	1	4	5					1	1	6
Sierra-Leone		4	4							4

K: Kadın, E: Erkek, T: Toplam

ÜLKE ADI	Lisans			Yüksek Lisans			Doktora			Lisans+
	K	E	T	K	E	T	K	E	T	Toplam
Somali	3	10	13	6	13	19	4	9	13	45
Sri Lanka		1	1							1
Sudan	4	8	12	1	3	4	4	7	11	27
Suriye	287	328	615	6	15	21	1	11	12	648
S. Arabistan	1	1	2							2
Tacikistan	1	7	8	1		1	1		1	10
Tanzanya	3	4	7		1	1	1		1	9
Tayland	3	3	6							6
Togo	1	2	3					1	1	4
Tunus	2		2		1	1				3
Türkistan					1	1				1
Türkmenistan	56	65	121	2	7	9		1	1	131
Uganda	3	9	12	1	3	4		3	3	19
Ukrayna		2	2		1	1	2		2	5
Uygur		1	1							1
Ürdün	3	11	14	3	4	7				21
Yemen	6	22	28	2	5	7	1	4	5	40
Yunanistan	3	4	7				1		1	8
Zambiya				2	1	3		1	1	4
Zimbabve		1	1				1		1	2

K: Kadın, E: Erkek, T: Toplam

Erciyes Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, Türkçe Öğretim Merkezi'nde (TÖMER) yabancı ülkelere gelerek öğrenim görmekte olan öğrencilerin YTB (Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı), TDV (Türkiye Diyanet Vakfı) Bursu ve kendi imkanları dahilinde geldikleri tespit edilmiştir. Eğitim görmek amacıyla ülkesinden ayrılarak ülkemize gelen öğrencilerin geldiği ülkeleri gösteren ve aşağıda bulunan tabloya bakıldığında, ülkemize en fazla Asya kıtasında bulunan ülkelerin öğrencilerinin geldiği görülmektedir. Asya kıtasından ülkemize gelen öğrenci profilinde ise Japonya, Malezya, Ürdün, Yemen, Türkmenistan, Bangladeş, Afganistan, Azerbaycan, Çin, Filistin, Hindistan, Lübnan, Tacikistan, Suriye, Rusya, Pakistan, Özbekistan, Moğolistan, Kırgızistan, Kazakistan, Irak, İran ve Endonezya'nın olduğu görülmektedir. Bu ülkeler arasında en fazla öğrenci gelen ülkenin Endonezya olduğu hemen arkasından Pakistan ve Kazakistan olduğu gözlenmiştir. Avrupa Kıtası ülkelerine bakıldığında Erciyes Üniversitesine Arnavutluk, Ukrayna ve Gürcistan gibi ülkelere öğrenci geldiği, en fazla öğrencinin ise Ukrayna olduğu dikkat çekmiştir. Afrika kıtasında bulunan

ülkelerden gelen öğrenci profilinde ise Fas, Burkina Faso, Zambiya, Uganda, Tanzanya, Sierra Leone, Orta Afrika Cumhuriyeti, Nijerya, Mali, Malavi, Madagaskar, Libya, Liberya, Gine Bissau, Gana, Fildişi Sahili, Çad, Cezayir, Etiyopya, Güney Sudan, Sudan, Mısır, Bostvana, Kamerun, Tunus ve Gine ülkeleri tespit edilmiştir. Bu ülkeler arasından en fazla öğrenci gelen ülkenin Kamerun olduğu izlenmiştir. Erciyes Üniversitesi TÖMER'e eğitim amacıyla gelen öğrencilerin en fazla YTB (Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı) bursundan faydalandığı dolayısıyla 141 öğrenciden 64'ünün YTB bursundan, 19'unun TDV bursundan faydalanarak; geriye kalan 58 öğrencinin ise kendi özel koşulları ile ülkemize geldiği anlaşılmıştır.

Tablo 2. 2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılı Erciyes Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, Türkçe Öğretim Merkezi'nde (TÖMER) Eğitim Alan Öğrencilerin Ülke Dağılımı

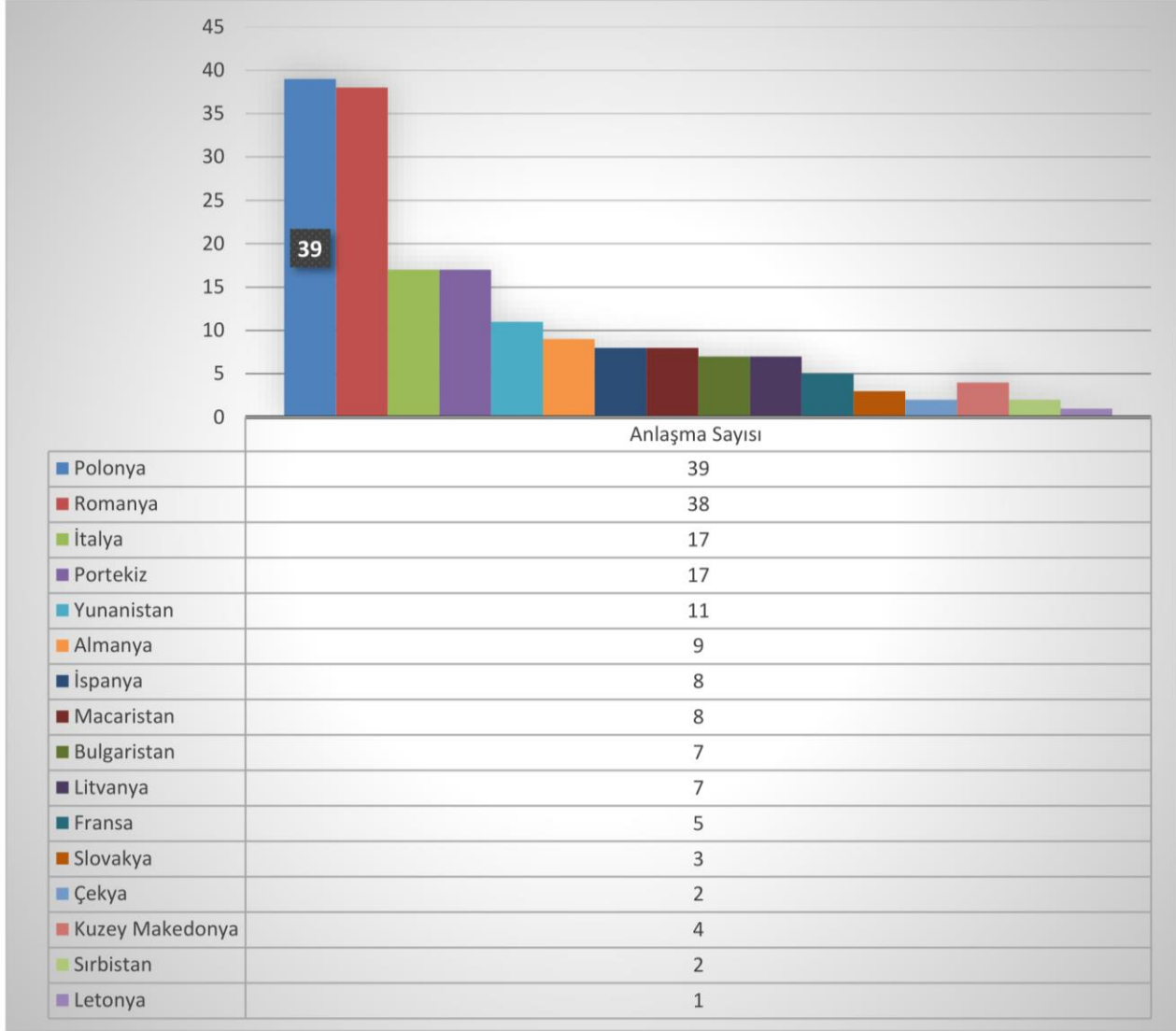
Ülke Adı	YTB	TDV	Özel	T	Ülke Adı	YTB	Özel	T
Afganistan	2	1	1	4	Çad		1	1
Azerbaycan	2			2	Etiyopya	2	1	3
Bangladeş	1	1	1	3	Fas		2	2
Çin	1			1	Fildişi S.	1	1	2
Endonezya	4	1	15	20	Filistin	2	2	4
Mısır	2	1		3	Gana		1	1
Gine	2		1	3	Gine Bissau		1	1
Irak	3		1	4	G. Sudan		1	1
İran			1	1	Gürcistan		1	1
Kazakistan	1		8	9	Hindistan		1	1
Pakistan	4		5	9	Japonya		1	1
Rusya	2			2	Kamerun	1	7	8
Suriye			1	1	Kırgızistan	2	1	3
Arnavutluk			1	1	Liberya		2	2
Botsvana			1	1	Libya		2	2
Cezayir			1	1	Lübnan	2	1	3
Burkina Faso			1	1	Madagaskar		1	1

YTB: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Bursu,

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı Bursu, **Özel:** Özel Burslar veya Kendi İmkânları, **T:** Toplam

Şekil 2. Erciyes Üniversitesi'nin Erasmus+ Programı Konusunda Anlaşmalı Olduğu Ülkeler

Erciyes Üniversitesi'nin Erasmus+ Program Konusunda Anlaşmalı Olduğu Ülkeler

Bu bilgilerin yanı sıra Şekil 2'de Erciyes Üniversitesi'nde öğrenimine devam eden Erasmus+ programından faydalanmak isteyen öğrenciler için Üniversitenin anlaşmalı olduğu ve aşağıdaki grafikte bulunan ülkelere bakıldığında; en fazla anlaşma yapılan Avrupa Birliği Ülkesinin Polonya olduğu ve hemen akabinde Romanya'nın geldiği belirlenmiş; İtalya ile 17, Portekiz ile 17, Yunanistan ile 11, Almanya ile 9, İspanya

ile 8, Macaristan ile 8, Bulgaristan ile 7, Litvanya ile 7, Fransa ile 5, Slovakya ile 3, Çekya ile 2, Kuzey Makedonya ile 4, Sırbistan ile 2 ve Letonya ile 1 anlaşma yapıldığı izlenmiştir.

SONUÇ

Uluslararası öğrenci hareketliliği küreselleşen dünyada bağlantısallığın ve mobilitenin artmasıyla dünya ülkeleri açısından önemli konulardan biri haline gelmiştir. Kültürel değişim ve bilginin transferine imkân tanıyan yönüyle kamu diplomasisi ve eğitim diplomasisinin en somut araçlarından biri olarak da nitelendirilebilen kavram, yumuşak güç kavramının ülkeler arası ilişkiler ve küresel politikada stratejik bir değer olarak yükselmesiyle, hem devlet politikası olarak hem de yükseköğretim kurumlarının kalite standartları açısından önem kazanmaktadır. Nitekim, öğrencilerin farklı ülkelerde eğitim görmesi karşılıklı anlayışı artırmakta ve kültürel değişime imkân tanımaktadır. Uluslararası alanda nitelikli öğrencilerin tercih ettiği üniversiteler arasında yer alan akademik sıralamalar kadar ilgili üniversitenin, şehrin, ülkenin ve kültürün tanıtımında da çok büyük etkiye sahiptir. Akademik sıralamalar, iş birlikleri, diploma ve burs imkanları gibi başlıklar ülkelerin eğitim diplomasisinde başarıya ulaşmasında önemli olmaktadır. Bunun yanında ekonomik açıdan da katma değer yaratarak çok boyutlu etki oluşturabilmektedir.

Bu çerçevede Erciyes Üniversitesi özelinde inceleme yapılan bu çalışmada öğrencilerin geldikleri ülkelerin sıralaması sırasıyla Asya, Afrika ve Avrupa kıtasından olduğu görülmektedir. Esasen bu bulgu kültürel ve politik anlamda ilişkilerimizin nispeten daha yoğun olduğu ülkeleri içermesi nedeniyle olmaktadır. Yine coğrafi açıdan yakınlık-uzaklık ölçütünün de öğrenci tercihleri açısından etkili olabildiği düşünülmektedir. İlgili öğrenciler arasında cinsiyet açısından çok ciddi bir makas aralığı olmamakla erkek öğrencilerin daha yoğun olduğu görülmektedir. Uyruk ve cinsiyet açısından elde edilen bu bulguların Türkiye'nin tüm üniversitelerindeki hareketliliğe dahil olmuş uluslararası öğrenci profiline çok benzer olduğu görülmektedir. Asya kıtasında Suriye, Azerbaycan ve Endonezya'dan gelen öğrencilerin sıralamada öne çıkmasında coğrafi, politik ve kültürel konjonktür etkili olmaktadır. Afrika kıtasından gelen öğrencilerin olması da beklenen bir sonuç olmakla birlikte son yıllarda Türkiye'nin ilgili kıta ülkeleriyle kurduğu kamu diplomasisine dair münasebetlerin ilgi yaratmış olabileceği düşünülebilir. Mısır, Somali, Kamerun, Libya, Gine gibi ülkeler insani-kalkınma yardımlarının yanında kültürel alanda özellikle eğitim açılımıyla yumuşak gücün tezahürü olarak yorumlanabilmektedir. Avrupa kıtası açısından ise Almanya, Hollanda, Fransa, Rusya, Ukrayna gibi ülkelerin

öne çıkması yine tarihi, kültürel ve politik açıdan konjonktürün yakın durumuyla ilişkilendirilebilmektedir. Benzer olarak TÖMER ve ilgili burslardan faydalanarak Türkçe'nin öğrenilmesi ve Türk kültürünün tanınması da söz konusu olmaktadır. Daha önce bunu başarıyla uygulayan ve hem yumuşak güç hem de ekonomik etki yaratan ülkelerde (ABD, İngiltere vb.) eğitim diplomasisi ve uluslararası öğrenci hareketliliğinin popüler olması bu münasebetlerdir. Avrupa'da da birlik içerisinde geliştirilen politikalar bu faaliyetleri destekler niteliktedir. ERASMUS+ programlarının yaygınlaşması yine bu kapsamda değerlendirilebilmektedir. ERASMUS+ programı kapsamında Erciyes Üniversitesi'nin en fazla ikili anlaşma gerçekleştirdiği ülkeler arasında Polonya, Romanya, İtalya ve Portekiz öne çıkmaktadır. İkili anlaşma ve iş birliklerinin farklı konu ve kapsamlarda olması bunun bir nedeni olarak görülmekle birlikte yine farklı ülkelerle yapılan bu anlaşmaların varlığıyla yelpazenin daha geniş ve kapsayıcı olması katkı sağlayacaktır.

Bu bağlamda Türkiye'de başta yükseköğretim kurumlarının kalite standartları, uluslararası görünürlüğü, tercih edilebilirliği ve popülaritesi açısından eğitim diplomasisinde uluslararası öğrenci hareketliliği önemli bir konu olarak değerlendirilmiştir. Türkiye'nin ve ilgili üniversitelerin tanıtımı, Türkçe'nin yaygınlaştırılması, farklı ülke ve coğrafyalarda yumuşak gücün nüfuzunun yaygınlaştırılması açısından devlet politikasını da destekler niteliktedir. Öğrenciler açısından çok önemli görülen burs imkanlarında da Türkiye Bursları dikkat çekse de; daha kurumsal düzeyde bir yapının oluşturulmasının gerekliliği sürdürülebilir kaynakla cazibe yaratma açısından değerli görülmektedir.

Ülkemizin bu noktada aşama kaydetmesinde her bir üniversitenin faaliyetinin çok değerli olduğu ve bütüncül anlamda bu stratejiye katkı sağladığı görülmektedir. Ancak işin içerisinde insan, eğitim, kültür gibi soyut değerlerin olduğu bu kavramın doğru kurgulanması, pek çok faktörü ve durumsal koşulları göz önünde bulundurarak sürdürülebilir bir açıdan planlanması önem taşımaktadır. Ülkeler arası ilişkiler ve küresel politikanın yanında farklı coğrafya ve ülkeleri de kapsayıcı bir boyutta olması Türkiye'nin yükseköğretim kalite standartları, uluslararası görünürlüğü ve tercih edilebilirliğine imkan sunarak uzun vadeli bir altyapıyla Türkiye'nin sadece bölgesel değil küresel anlamda da eğitim merkezi olarak konumlanmasını kolaylaştıracaktır.

Bundan sonraki çalışmalarda konunun, farklı demografik kriterler ve farklı üniversitelerle karşılaştırmalı olarak incelenmesi veya yıllar itibarıyla gelişimlerinin analiz edilmesi gibi araştırmaların yapılması ilgili literatüre katkı sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

- Akar, E. & Gürkaynak, M. (2022). Ülke markalama bağlamında Türkiye'nin eğitim diplomasisine yönelik bir değerlendirme. *İletişim ve Diplomasi*, 7 (Kamu Diplomasisi ve Ülke Markalama Özel Sayısı), 137-164.
- Anadolu Ajansı (2025a). Haberler. <https://www.aa.com.tr/en/turkiye/number-of-foreign-university-students-in-turkiye-to-reach-500-000-by-2028/>
- Anadolu Ajansı (2025b). Gündem. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/uluslararasi-ogrencilerin-turkiyeye-katkilarina-iliskin-rapor-aciklandi/3574271>
- Baydemir, M. & Bolat, M.A. (2024a). Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Politikası (2002-2024), *Cihannüma Sosyal Bilimler Akademik Dergisi*, 3(1), 70-95.
- Baydemir, M. & Bolat, M. A. (2024b). Uluslararası Öğrencilerin Türk Ekonomisine Katkıları: İstanbul'da Kendi Hesabına Okuyan Öğrenciler Örneği, *Turkish Journal of Diaspora Studies*, 4(2), 203-220.
- Black, J. (1992). *The British Abroad: The Grand Tour in the Eighteenth Century*, St. Martin's Press.
- Er, R. (2025). *Uluslararasılaşma Eğitim*, Tübitak Ansiklopedi https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/uluslararasilasma_egitim
- ERASMUS (2025a). Erasmus+ AB'nin eğitim, öğretim, gençlik ve spor programı. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>
- ERASMUS (2025b). Erasmus'tan Erasmus'a 30 Yılın Hikayesi. [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcjpcglclefindmkaj/https://www.ua.gov.tr/media/jejdp0r1/erasmus-30-y%C4%B1.pdf](https://www.ua.gov.tr/media/jejdp0r1/erasmus-30-y%C4%B1.pdf)
- Erciyes Üniversitesi (2025). International Student Admission. <https://erciyes.edu.tr/en/announcement-detail/23394/international-student-admission>
- EUROSTAT (2025). Learning mobility statistics. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Learning_mobility_statistics
- Hall, S. (1998). *Yerel ve Küresel Küreselleşme ve Etniklik*, çev. Gülcan Seçkin- Ümit Hüsrev Yolsal, der. Anthony King, *Kültür Küreselleşme ve Dünya Sistemi içinde* (ss.41-61), Bilim ve Sanat Yayınları.
- Kaya, M. (2019). Eğitim Diplomasisi: Kavramsal Bir Çerçeve. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 4(1), 1-12.
- Khan, M.M.; Ahmad, R. ve Fernald, L.W. (2020). Diplomacy and Education: A Systematic Review of Literature. *Global Social Sciences Review*, 5(3), 1-9.
- King, A. (1998). *Kültür Mekanları Bilgi Mekanları*, çev. Gülcan Seçkin- Ümit Hüsrev Yolsal, der. Anthony King, *Kültür Küreselleşme ve Dünya Sistemi içinde* (ss.17-37), Bilim ve Sanat Yayınları.
- Knight, J. (2008). *Higher Education in Turmoil. The Changing World of Internationalization*. Sense Publishers.
- Li, H. (2008). *U.S- China Educational Exchange: State, Society and Intercultural Relations, 1905-1950*. Rutgers University Press.
- Junior, A. F. L. (2007). The role of international educational exchanges in public diplomacy. *Place Branding and Public Diplomacy*, 3(3), 234-251.
- Makdisi, G. (1981). *The Rise of Colleges: Institutions of Learning in Islam and the West*. Edinburgh University Press.
- Marraou, H. I. (1956). *A History of Education in Antiquity*, çev. George Lamb, Sheed & Ward Publication.
- Mevlana Değişim Programı (2025). *Mevlana Değişim Programı* [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcjpcglclefindmkaj/https://mevlana.yok.gov.tr/Documents/Anasayfa/Mevlana-Kitapcik-Yeni_08.06.2015_%C4%B0statistiksiz.pdf](https://mevlana.yok.gov.tr/Documents/Anasayfa/Mevlana-Kitapcik-Yeni_08.06.2015_%C4%B0statistiksiz.pdf)
- Nye, J. (2005). *Yumuşak güç dünya siyasetinde başarının yolu*. Elips Kitap.
- Özer, M. (2012). Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1), s. 10-13.
- Punch, K. F. (2005). *Sosyal araştırmaya giriş: Nicel ve nitel yaklaşımlar*. Siyasal Kitabevi.

- Robertson, R. (1992). *Globalization Social Theory and Global Culture*, Sage Publication.
- Scott-Smith, G. (2009). Exchange programs and public diplomacy. N. Snow, P. Taylor (Eds.). *Handbook of public diplomacy*. Routledge. 50-56.
- Study in Türkiye (2005). *Study in Türkiye*. <https://www.studyinturkiye.gov.tr/>
- TASAM (2025). Eğitim Diplomasisi Çalıştayı Sonuç Raporu. https://tasam.org/tr-TR/Icerik/39023/egitim_diplomasisi_calistayi_son_uc_raporu
- TÖMER (2025). Hakkımızda. <https://tomer.ankara.edu.tr/hakkimizda/>
- UNESCO (2025). Internationally mobile students. <https://uis.unesco.org/en/glossary-term/internationally-mobile-students>
- U.S. Department of State, (2025). U.S. Department of State, Bureau of Educational and Cultural Affairs. (n.d.). Fulbright Program. Erişim tarihi Eylül 14, 2025, from <https://eca.state.gov/fulbright>
- Yılmaz G., & Güçlü N., (2021). Türkiye’de uluslararası öğrenci hareketliliğinin görünümü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(1), 245-256.
- YÖK (2025). Yükseköğretim Kurulundan Üniversiteleri 2030 Vizyonuna Taşıyacak Eylem Planı. <https://www.yok.gov.tr/gundem/haberler/1103>
- Yükseköğretim Uluslararasılaşma Strateji Belgesi (2025). Yükseköğretim Uluslararasılaşma Strateji Belgesi <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://eski.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2025/yuksekogretimde-uluslararasilasma-strateji-belgesi-2024-2028.pdf>

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Throughout history, activities undertaken for the purpose of learning have transformed the Academy of Aristotle and Plato and Athens in Ancient Greece, with its philosophy and rhetoric education (Marraou, 1956), Baghdad, Cairo, and Cordoba in the Islamic world through madrasa education (Makdisi, 1981), and Rome and Paris in Europe through the Grand Tour, which increased cultural and educational mobility within Europe thanks to advancements in transportation (Black, 1992). Following World War II, advancements in transportation and the growth and development-oriented policies of war-weary countries expanded the reach of education. International student and academic exchange programs, which began in the USA in 1946 (U.S. Department of State, 2025), and Europe's Erasmus program (ERASMUS, 2025) have further advanced this field. In recent years, countries have increasingly attached importance to educational diplomacy activities to transform the growing global interaction process into an opportunity from political, economic, and cultural perspectives. The restructuring of higher education institutions, their management with quality standards in terms of access and capacity, and the increased international visibility of these institutions significantly enhance their attractiveness. In this context, the opportunities offered by universities to both incoming and outgoing students, as well as elements such as international agreements and scholarships provided for these students, are becoming increasingly important. Indeed, as in the rest of the world, policies and strategies are being developed in this direction in Turkey. The increase in the quality level of universities and their increased international desirability not only provides economic contributions but also offers various advantages in terms of regional and global development and cultural impact.

2. Method

Educational diplomacy, considered an extension of public and cultural diplomacy activities, has been examined within the framework of quantitative document analysis. The geographical profiles of international students studying at Erciyes University's faculties, colleges, institutes, and the Turkish Language Teaching Center

(TÖMER) during the 2024-2025 academic year were analyzed; furthermore, the mobility opportunities of Erciyes University students to European Union countries under the Erasmus+ program and bilateral agreements with these countries were evaluated.

3. Findings

According to the 2024 Internal Unit Evaluation Report obtained from the official website of Erciyes University Student Affairs Directorate, a total of 2806 foreign students are enrolled in undergraduate (regular and evening) and postgraduate (master's and doctoral) programs at the university. A continental analysis revealed that 1985 of these students come from Asia. This data shows that Asia is the geographical region providing the most students to Erciyes University. Within this distribution, the university primarily attracts students from the Middle East and Central Asia. However, the data also shows that Africa is a significant geographical region sending students to university, with some countries standing out. Furthermore, the data indicates that students from Europe are largely concentrated in Central European countries, highlighting the capacity of Turkey's higher education system to attract students from different regions of Europe. Within the scope of the ERASMUS+ program, Poland, Romania, Italy, and Portugal stand out among the countries with which Erciyes University has the most bilateral agreements.

4. Conclusion

Erciyes University's student mobility, as of 2024 data, has the potential to contribute to Turkey's internationalization strategies. Furthermore, if it develops over time, encompassing different geographies and countries alongside international relations and global politics, it will enhance Turkey's higher education quality standards, international visibility, and desirability. This will facilitate Turkey's positioning as an educational hub not only regionally but also globally, through a long-term infrastructure.

Makale Bilgileri	
Hakem Değerlendirmesi	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.
Benzerlik Taraması	Bu makale intihal tespit yazılımlarıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.
Etik Kurul İzni	Çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.
Yazarların Katkı Oranı	Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.
Çıkar Çatışması	Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Finansal Destek	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Yapay Zekâ Beyanı	Bu çalışmanın hazırlanmasında yapay zekâ araçlarından faydalanılmamıştır.

Article Information	
Peer-review	Two Outside Referees / Double-Sided Blinding
Ethical Statement	In this study, the rules stated in the “Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive” were followed.
Similarity Scanning	This article has been scanned by plagiarism detection softwares. No plagiarism detected.
Ethics Committee Permission	The study does not require ethics committee approval.
Author Contributions	The authors’ contribution rates in the study are equal.
Conflict of Interest	There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.
Financial Disclosure	No external funding was used to support this research.
Copyright & License	Authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 license.
Artificial Intelligence Statement	No artificial intelligence tools were used in the preparation of this study.